

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลองค์กรักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก*

PEOPLE'S PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT OF ONGKHARAK
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, ONGKHARAK
DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE

ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง¹

Duangrit Benjathikul Chairungruang¹

สมชาย รัตนภูมิปัญญา²

Somchai Rattanapoompinyo²

วิจิต บุญสนอง³

Vichit Boonsanong³

อนุวัต กระสังข์⁴

Anuwat Krasang⁴

ณัฐวรรณ สาสึงห์⁵

Nattawan Sasing⁵

¹⁻⁵คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

¹⁻⁵Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding author E-mail: kramonporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองค์กรักษ์ และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองค์กรักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลองค์กรักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 2,183 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการนำประชากรมากำหนดขนาด

*

Received 29 March 2023; Revised 27 April 2023; Accepted 30 April 2023

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยสรุปในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.99 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.41 รองลงมา ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.75 และด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.40 และ (2) ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล,

Abstract

The objectives of this research were (1) to study people's participation in local development of Ongkharak Subdistrict Administrative Organization, Ongkharak District, Nakhon Nayok Province.; and (2) to study recommendations on people's participation in local development of Ongkharak Subdistrict Administrative Organization, Ongkharak District, Nakhon Nayok Province. The research was quantitative. The population in the study consisted of people aged 18 years and over and listed in the house registration in Ongkharak Subdistrict Administrative Organization, Ongkharak District, Nakhon Nayok Province. There were 2,183 people for the sample. It was obtained by taking the population to determine the sample size using the Taro Yamane formula.

The sample consisted of 383 people. The tools used for data collection were questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and F-test (One-way ANOVA).

The results found that (1) people's participation in local development of Ongkharak Subdistrict Administrative Organization, Ongkharak District, Nakhon Nayok Province, as a whole, had an average of 2.99 at a moderate level. When considering each aspect, it was found that benefit with the highest mean of 3.41, followed by the decision-making aspect with the mean of 3.40, the evaluation aspect with the mean of 2.75, and the implementation aspect with the mean of 2.40.; and (2) the recommendations on people's participation in local development of Ongkharak Subdistrict Administrative Organization, Ongkharak District, Nakhon Nayok Province, for example, should allow people to participate in decision-making to solve problems that occurred in the community more should encourage people to participate in planning policies or plans according to various projects or activities; should allow people to participate in sub-contracting projects or activities organized by the Sub-district Administration Organization; should encourage people to participate in supporting personal resources for subdistrict administrative organization for local development.

Keywords: Public Participation, Local Development, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้ให้ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการกระจายอำนาจให้พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง กล่าวได้ว่า การมี

ส่วนร่วมของประชาชนและการตรวจสอบการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นการบริหารงานรูปแบบหนึ่งเทคนิคหรือวิธีการที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายก็คือ ใช้วิธีประสานงานและการควบคุมเพื่อให้กระบวนการดำเนินงาน การใช้คน การใช้เงิน และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม การประสานงานและการควบคุมจะต้องตั้งอยู่บนหลักประโยชน์ร่วมกันเพื่อช่วยให้เกิดความประหยัดลดความขัดแย้ง เกิดความเข้าใจร่วมกันในการทำงานด้วยเหตุนี้ การบริหารงานท้องถิ่นจึงได้พยายามที่จะส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักที่ว่าคนในท้องถิ่นย่อมจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีที่สุด (กรมส่งเสริมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2546) ในอดีตประชาชนมีบทบาทน้อยในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาท้องถิ่นหรือท้องถิ่นของตนเอง แต่หลังจากที่มีการเรียกร้องประชาธิปไตยในกลุ่มของประชาชนมากขึ้น บทบาทของประชาชนหรือผู้นำชุมชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการปกครองท้องถิ่นหรือการจัดการในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งเริ่มปรากฏชัดเจนตามลำดับและจะเห็นได้จากในปัจจุบัน ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครองในชุมชนหรือท้องถิ่นตนเองมากขึ้นกว่าในอดีต การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตามหลักการนี้จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อตอบสนองความต้องการได้ตรงจุดมากที่สุด การมีส่วนร่วมนี้จึงจำเป็นต้องสร้างระบบกลไก ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ให้ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาคือตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อประชาชนมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล

ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบการประเมินผล การปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามมาตรา 16 ข้อ 16 ที่ว่าด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2557)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา การตัดสินใจ วางแผนดำเนินการ ตรวจสอบ และพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 2,183 คน
ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2565

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 2,183 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางทาร์โร่ ยามาเน่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2550) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งคำอธิบายให้แก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมนัด วันเวลารับคืนแบบสอบถามโดยผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง แล้วทำการตรวจแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.99 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.41 รองลงมา ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.75 และด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.40 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้าน

n = 383

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านการตัดสินใจ	3.40	0.59	ปานกลาง	2
ด้านการดำเนินการ	2.40	0.41	น้อย	4
ด้านการรับผลประโยชน์	3.41	0.47	มาก	1
ด้านการประเมินผล	2.75	0.52	ปานกลาง	3
ภาพรวม	2.99	0.36	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.41 มีค่าเฉลี่ย 2.75 รองลงมาด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.75 และ ด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.40

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการตัดสินใจ

n = 383

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านได้ร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น	3.47	1.02	มาก	2
2. ท่านได้ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน	3.42	0.98	มาก	3

3. ท่านได้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับ โครงการหรือกิจกรรมของ อบต.ในหมู่บ้าน	3.50	0.90	มาก	1
4. ท่านได้เสนอความต้องการเพื่อนำไป ประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	3.41	1.14	มาก	4
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในชุมชน	3.21	1.02	ปานกลาง	5
ภาพรวม	3.40	0.59	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ซึ่งอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 3 ท่านได้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.50 รองลงมา ข้อ 1 ท่านได้ร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.47 และน้อยที่สุด ข้อ 5 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.21

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการดำเนินการ

n = 383

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการ ดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตาม แผนพัฒนา อบต.	2.26	0.72	น้อย	4
2. ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินใจ แข่งขันกีฬาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน	2.20	0.82	น้อย	5

3. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับการจ้าง เหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต.จัดทำ	2.55	0.84	น้อย	2
4. ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่ อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	2.44	0.83	น้อย	3
5. ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ อบต.ได้ นำไปดำเนินงานในหมู่บ้านให้บรรลุตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา	2.56	0.89	น้อย	1
ภาพรวม	2.40	0.41	น้อย	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.40 ซึ่งอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 5 ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ อบต.ได้นำไปดำเนินงานใน อบต.ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.56 รองลงมา ข้อ 3 ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำ มีค่าเฉลี่ย 2.55 และน้อยที่สุด ข้อ 2 ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินการแข่งขันกีฬาหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.20

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการรับผลประโยชน์

n = 383

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการเพื่อแจกจ่ายเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านให้กับประชาชนในท้องถิ่น	3.33	0.74	ปานกลาง	3
2. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค ด้านศาสนา และด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น	3.30	0.93	ปานกลาง	4
3. ท่านได้ร่วมจ่ายค่าตอบแทน หรือมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต.	3.85	0.80	มาก	1
4. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น	3.43	0.93	มาก	2
5. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และหญิงตั้งครรภ์	3.13	0.99	ปานกลาง	5
ภาพรวม	3.41	0.47	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 3.41 ซึ่งอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 3 ท่านได้ร่วมจ่ายค่าตอบแทน หรือมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.85 รองลงมา ข้อ 4 ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมอาชีพ

ในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.43 และน้อยที่สุด ข้อ 5 ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และหญิงตั้งครรภ์ มีค่าเฉลี่ย 3.41

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายกด้านการประเมินผล

n = 383

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านได้เข้าร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา	2.68	0.83	ปานกลาง	4
2. ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประเมินผลแผนงาน หรือ โครงการตามแผนพัฒนา	2.85	0.75	ปานกลาง	2
3. ท่านได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการควบคุมงานตรวจการจ้างงานในโครงการก่อสร้าง	2.60	0.83	น้อย	5
4. ท่านได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน	2.71	0.89	ปานกลาง	3
5. ท่านได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับการจัดทำบัญชี	2.88	0.81	ปานกลาง	1
ภาพรวม	2.75	0.52	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 5 ท่านได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับการจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.88 รองลงมา ข้อ 2 ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประเมินผลแผนงาน หรือ

โครงการตามแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.85 และน้อยที่สุด ข้อ 3 ท่านได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการควบคุมงานตรวจการจ้างงานในโครงการก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย 2.60

2. ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ประชาชนในเขต อบต.องครักษ์ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น คือ

1. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อสรุปในการจัดทำแผนงานพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ในวาระต่อไป
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำเพื่อให้เกิดการแข่งขันและได้ประโยชน์จากการปฏิบัติโครงการต่างๆ
4. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป
5. ควรมีการแจกจ่ายเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากประชาชนยังขาดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก
6. ควรจ่ายค่าตอบแทนและมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต. อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
7. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ อบต. ใช้จ่ายไปในแต่ละปีงบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมงานจ้างตามโครงการจ้างต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบคุณภาพของผลงานที่มีการจ้างในแต่ละโครงการอย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก ด้านการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 2.99 อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ ได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เข้าร่วมตัดสินใจ เพื่อนำข้อคิดเห็นความต้องการและข้อเสนอแนะไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ กับ อบต. อย่างสม่ำเสมอ ร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่นกับ อบต. ร่วมตรวจสอบดูแลการดำเนินงาน การนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติของ อบต. ตามเป้าหมายที่วางไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของตน เข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนา อบต. ในทุกด้าน ร่วมรับทราบผลประโยชน์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานของ อบต. ใน การจัดทำโครงการเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค ด้านศาสนา และ ด้านการศึกษา ให้กับประชาชนในท้องถิ่นร่วมจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นและร่วมกับ อบต. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ พรึกเล็ก (2565) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.56)

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของประชาชน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้าน 4 ด้านก็ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนไม่ว่าจะ

เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง มีอายุ อาชีพ มีระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนระดับใด ต่างก็มีเป้าหมายเดียวกันคือ ต้องการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา เขียวเพกา (2560) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ส่วน ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1. ด้านการตัดสินใจ อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น 2. ด้านการดำเนินการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบและเข้าเสนอขอทราบค่าประกวราคาโครงการจ้างเหมาหรือกิจกรรมที่ อบต.จัดทำเพื่อให้เกิดการแข่งขันและได้ประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3. ด้านการรับผลประโยชน์ ควรจัดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน แจกจ่ายเพื่อให้กลุ่มแม่บ้านในชุมชนมีอาชีพสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียง 4. ด้านการประเมินผล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและงบประมาณที่ อบต.ใช้จ่ายไปในแต่ละปีงบประมาณให้ทราบทั่วกันเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 1. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยที่จะเป็นแนวทางหรือกลไกส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ

องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคประชาสังคม 2. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยที่ก่อให้เกิดการบูรณาการในลักษณะสหวิทยาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2557). การวางยุทธศาสตร์การพัฒนาและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). แนวคิดคู่มือปฏิบัติงานสภาตำบล และ อบต. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กุสุมา เขียวเพกา. (2560). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, เรียบกใช้เมื่อจาก <http://mapol.soc.ku.ac.th/wp-content/uploads/2022/20/08.pdf>.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2549). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิษเนศ พรินท์ติ้งเซ็นเตอร์จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. เรียกใช้เมื่อจาก <https://www.bora.dopa.go.th/>
- พระมหาประกาศิต ฐิตปสิทธิกร. (2562). แนวคิดพื้นฐานเพื่อการบริหารและการพัฒนา. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุชาติ พรึกเล็ก. (2565). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองหงส์ อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาจุฬานาค รทรรศน์, 9(4).
- อकिन รพีพัฒน์. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

อรรถัย กักพล. (2552). คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

Cohen, J. and Uphoff, N. (1980). Participation's Place in Rural Development:
Seeking Clarity through Specificity. World Development, 8.